

LÄÄNEMERE KAITSE

Mida saan teha mina?

BALTIC SEA
COMMUNICATION
NETWORK OF FINLAND

Läänemere olukord on kehv

Ulatuslikud sinivetikate õitsengud, adru vohamine kallastel ning limaga kattunud kalavõrgud on kõik eutrofeerumise tunnusmärgid. Meie tundlikke kaldaid ja saari ähvardavad ka invasiivsed võõrliigid ja kasvav laevaliiklus, sealhulgas hiiglaslikud naftatankerid.

Ilma sinu abita jäävad Läänemere ainulaadsed riimveed endiselt ohustatuks.

Läänemere olukorda halvendab reostus meie kodudest, liiklusest, toiduaine- ja muust tööstusest. Kliimamuutused suurendavad omakorda ümbritsevate alade vee äravoolus merre jõudvate toitainete hulka.

Samas ei ole Läänemere tulevik vaid poliitikute kätes.

Loevad ka väikesed teod ja igapäevaste tegevuste abil saab oma panuse anda.

Järgides selles brošüüris toodud nõuandeid, saad aidata taastada Läänemere rikkumatu seisundi.

Tee test, et näha, kui palju teed sina Läänemere heaks.

Märgi iga ruut, mis kehtib sinu kohta!

Kodus ja maamajas

- Hoolitsen, et kanalisatsiooniveed ei oleks reostuse allikaks. Kanalisatsiooniveed, mis satuvad merre, suurendavad toitainete kontsentratsiooni ja eutrofeerumist. Parimad lahendused rakendavad tehnoloogiaid, mis innustavad toitaineid taaskasutama ja hoiavad kanalisatsiooniveed eemal ojadest, jõgedest ja järvedest. Kuivkomposti põhimõttel töötavad käimlad on maapiirkondades hea lahendus.
- Kasutan vett kokkuhoidlikult ning hoolitsen, et saunas kasutatud vesi ei reostaks veekogusid. Väldin ka vaipade puhastamist kohtades, kust seebivesi jõuab jõgedesse ja merre.
- Kasutan aias väetisi kokkuhoidlikult ning kasutan kunstväetiste asemel looduslike vahendeid. Väldin ebavajalike pestitsiidide kasutamist.
- Kasutan elektrit kokkuhoidlikult ning lülitan välja valgustid ja seadmed, mida ei kasutata. Ostan rohelist elektrit, et toetada taastuvate energiaallikate kasutamist. Elektriseadmeid ostes valin energiasäästlikud mudelid.
- Nõuan kohalikul veefirmalt kvaliteetset teenust. Põhjalikult puhastatud reoveed on keskkonnale väiksemaks koormaks.

Köögis

- Eelistan kohalikku päritolu toitu ja värskaid hooajalisi köögivilju, kui see on võimalik. Talvel kasvuhoonesaaduste viljelemine ja toidu transport pikkade vahemaade tagant koormavad keskkonda ilmaasjata. Ostes kohalikku toitu, toetan pealegi kohalikke ärisid.
- Ostan ökoloogilisi toidusaadusi. Loomakasvatusest tekkivate looduslike toitainete taaskasutus taimekasvatuses on kõige tõhusam viis põlde viljakana hoida. Ökotalunikud ei kasuta kunstväetisi ega pestitsiide, kuna nende tootmiseks on vaja palju energiat ja nende kasutus koormab keskkonda nii mitmelgi viisil.
- Söön vähem liha. Toitumisnõuannete järgi on meil vaja vaid väike osa toitainetest saada lihast. Liha tootmine põhjustab suuri süsinikdioksiidi ja toitainete emissioone, sedasi aitab taimetoidu eelistamine vähendada Läänemere jõudvate toitainete hulka. Valmistan tihti toite, milles kasutan liha asemel valgurikkaid köögivilju.

- Söön vaid kala, mis on säästvalt püütud. Paljusid kalavarusid koormab ülepüük. Väldin ohustatud liiki kuuluvate kalade ostmist ning ostan selle asemel MSC-sertifikaadiga kalu varudest, mida majandatakse tõendatavalt säästva majandamise põhimõtete kohaselt. Maailma Looduse Fondi kalajuhend sisaldab kasulikku nimekirja kalaliikidest ja -varudest, mis ei ole ohustatud, jagades häid nõuandeid, millist kala valida. Mõtlen alati kaks korda järele enne, kui ostan kalakasvatusest pärinevat kala.

Ostlemine

- Ostan vastupidavaid, kergelt parandatavaid ja taaskasutatavaid tooteid ning kasutan neid, kuni saan.
- Väldin kosmeetikat, sünteetilisi pesu- ja puhastusvahendeid ning teisi puhastusvahendeid, mis sisaldavad ebavajalikul määral kemikaale.
- Kasutan isiklikku ostukotti.

Lükklemine

- Isikliku auto kasutamise asemel liigun jalgsi, ratta või ühistranspordiga või kasutan autot ühiselt. See vähendab liiklusest tulenevaid emissioone ning nii väheneb ka vooluveekogudesse ja merre välja jõudvate tahkete osakeste ja lämmastikuühendite kogus.
- Veedan oma puhkused kodukoha lähedal. Lennureisid tarbivad palju energiat ja kiirendavad globaalset soojenemist. See omakorda põhjustab tugevamaid torme, kõvemaid vihmasadusid ja suurendab toitainete äravoolu – isegi siin Eestis. Lendamise asemel reisin võimaluse korral hoopis rongi või bussiga.

Vetel

- Kütuselekete vältimiseks hoian oma paadi ja selle mootori heas korras.
- Kütusekulu vähendamiseks hoolitsen selle eest, et mu paadi kere oleks puhas. Ma ei kasuta paadi hoolduseks mürgiseid kattumisvastaseid värve. Kui võimalik, ei värvi ma paati üldse ning puhastan selle keret harjates või survevett kasutades.
- Võimaluse korral eelistan kaldal asetsevaid pesuvõimalusi ja kohti, kus on korralikud reoveefiltritega süsteemid. Ma ei pese nõusid kunagi otse meres.
- Kasutan alati septikupaagi tühendamiseks sobilikke viimaseadmeid.

Pesemine ja puhastamine

- Väldin pesuvahendeid, mis sisaldavad fosfaate või sünteetilisi pindaktiivseid aineid. Looduslikud pesuvahendid, nagu männiseep, äädikas ja Põhjamaade luigemärgiga märgistatud pesuvahendid, on heaks alternatiiviks.
- Kasutan pesemisel ja puhastamisel vett kokkuhoidlikult.
- Ma ei pese oma pesu ega vaipu Läänemeres.

Jäätmekäitus

- Olen hoolas prügi äraviskamisel, kasutades õigeid konteinereid ja vastavaid kogumispunkte, hoolitsemaks selle eest, et minust ei jääks ei maa peale ega merre prahti.
- Sorteerin jäätmeid ja kompostin orgaanilised jäätmed. Jäätmete hulga vähendamine vähendab ka koormust, mis langeb veesüsteemidele. Viin ohtlikud jäätmed vastavatesse kogumispunktidesse. Viin kasutamata ravimid tagasi apteeki.
- Proovin vähem tarbida ja rohkem prügi sorteerida.

Kodanikuaktiivsus

- Arutan keskkonnakaitseteemasid, sealhulgas Läänemere olukorda, et mõjutada inimesi, nagu enda perekonda, sõpru ja kolleege, ning ergutada neid mere kaitseks välja astuma.
- Võtan ühendust poliitikute ja kohalike võimudega, paludes neil toetada aktsioone, mis aitavad Läänemerd päästa. Hääletan vaid nende poliitikute poolt, kes on tõesti oma tegudega valmis Läänemere kaitse eest välja astuma.
- Võtan osa vabatahtlikust tööst, mille eesmärk on Läänemerd kaitsta. Näiteks on siinkohal Maaailma Looduse Fondi naftareostuse tõrjumise üksused või paljude teiste organisatsioonide pingutused võitluses merereostuse vastu.
- Võimaluse korral pühendan oma aega ja ressursse keskkonnakaitse propageerimiseks.
- Raporteerin oma vaatlusandmetest mere olukorra kohta kodanikuosaluse lahenduste kaudu. Need vaatlusandmed võivad olla näiteks vetikaõitsengute kohta või Secchi kettaga tehtud vee läbipaistvuse mõõtmised.

Vabas looduses

Kevadel ja varasuvel väldin lindude pesitsusalasid.

Vabas looduses viibides ei jäta ma endast maha prügi ega teisi jälgi. Käin sissetallatud radadel ja väldin taimede ja looduse kahjustamist või segamist.

Püüan erinevaid kalaliike, sealhulgas väiksemaid kalu, nagu särg ja ahven, mis on samuti söömiseks head. Püüan kalu toidu saamise eesmärgil ja süüa kinnipüütud ära, samas jälgin ka kalaliikidele kehtestatud alammõõte ning lasen liiga väikesed kalad vette tagasi.

Sinu tulemus

Mitu ruutu märkisid?

Milline Läänemere riikide kodanik oled sina?

Kas on veel midagi, mida sa mere kaitseks teha saaksid?

0–9 ruutu märgitud

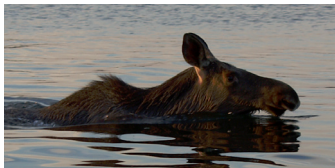
Tegutsed juba Läänemere hüvanguks, ent saaksid veel enam teha. See brošüür annab võimalike tegevuste kohta häid nõuandeid.

10–20 ruutu märgitud

Oled õigel teel, samas on veel arenguruumi. Vaata see brošüür uuesti läbi ja mõtle, mida sa veel teha saaksid.

21–32 ruutu märgitud

Palju õnne! Oled tõeline keskkonnakaitsja ja loodusesõber. Jätka samas vaimus ja jaga oma nõuandeid ka teistega.

Lingid

Info „Läänemere väljakutse” kohta:

<http://www.tallinn.ee/est/Laanemere-valjakutse> (eesti keeles)

<http://www.itamerihaaste.net/en> (inglise keeles)

Info Läänemere kohta:

<http://www.sea.ee/huivitavat/>

Keskkonnaamet

THE BALTIC SEA CHALLENGE

S Y K E

UNIVERSITY OF HELSINKI

CLEAN BALTIC SEA JOHN NURMINEN FOUNDATION

ESPOO
ESBO

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

METSÄHALLITUS

GTK

